

Sparebanken Sør

2. kvartal 2019

Sparebanken Sør – Sørlandets ledende bankkonsern

- PM
- BM/PM
- Rådgivningskontor
- åpent etter avtale

Etablert i 1824,
532 ansatte

180 000 aktive
personkunder

Finanskonsern med bank,
verdipapirhandel, og
eiendomsmedling

22 000 aktive
bedriftskunder

Børsnotert og
samfunnsleid

125,7 mrd. kroner i
forvaltningskapital

Agder og Telemark er et marked på totalt ca. 470.000 innbyggere. Ingen andre dekker dette området som Sparebanken Sør. Nye kontoretableringer i Rogaland og Vestfold øker markedspotensialet med ca. 160 000.

Sterk markedsposisjon i en region med positiv utvikling

- Fallende arbeidsledighet og økt sysselsetting
- Positiv utvikling i boligpriser
- Høy kundetilfredshet
- Sterk markedsposisjon
- Solid utlånsportefølje
- Langsiktig satsing på digitalisering og dataanalyse

Sterk posisjon i boligmarkedet

Banken opprettholder en sterk markedsposisjon

Markedsandeler i prosent

1 posisjon i Vest-Agder og Aust-Agder, # 3 posisjon i Telemark. Positiv utvikling i Rogaland.

Stabil utvikling i boligpriser

Prosent endring i boligpriser*

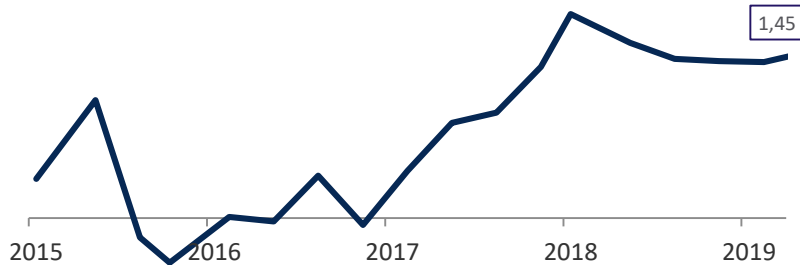

*3 mnd. glidende snitt av 12 mnd. endring

Region Sør i vekst

Vekst i produksjon, region Sør

Vekst siste 3 mnd

Vekst i investeringer, region Sør

Forventet utvikling neste 12 mnd

Indeksene går fra -5 til +5, der -5 indikerer et stort fall og +5 indikerer kraftig vekst. Indeksene utarbeides kvartalsvis av Norges Bank via Regionalt nettverk og viser utviklingen i region sør, som består av Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark og Vestfold.

Betryggende utvikling i arbeidsmarkedet

Fallende arbeidsledighet

Prosent endring i antall arbeidsledige, siste 12 mnd*

Vekst i sysselsetting, region Sør

Vekst siste 3 mnd, prosent

Hovedpunktene fra kvartalsregnskapet

SPAREBANKEN SØR

Hovedtrekk 2. kvartal 2019

- Godt resultat fra ordinær drift
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Meget gode resultatbidrag fra Frende og Brage
- Effektiv drift og lave kostnader
- Meget lave tap på utlån
- 12 måneders utlånsvekst på 4,4 prosent
- 12 måneders innskuddsvekst på 4,7 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 9,0 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,0 prosent

Millioner NOK	2019 Q2	2018 Q2	Endring
Netto renteinntekter	467	433	34
Netto provisjonsinntekter	86	84	2
Netto finans	5	28	-23
Tilknyttede selskaper	23	18	5
Andre driftsinntekter	2	3	-1
Sum inntekter	583	566	17
Driftskostnader	231	218	13
Driftsresultat før tap	352	348	4
Tap på utlån, garantier	2	5	-3
Resultat før skatt	350	343	7
Skatt	83	65	18
Resultat etter skatt	267	278	-11

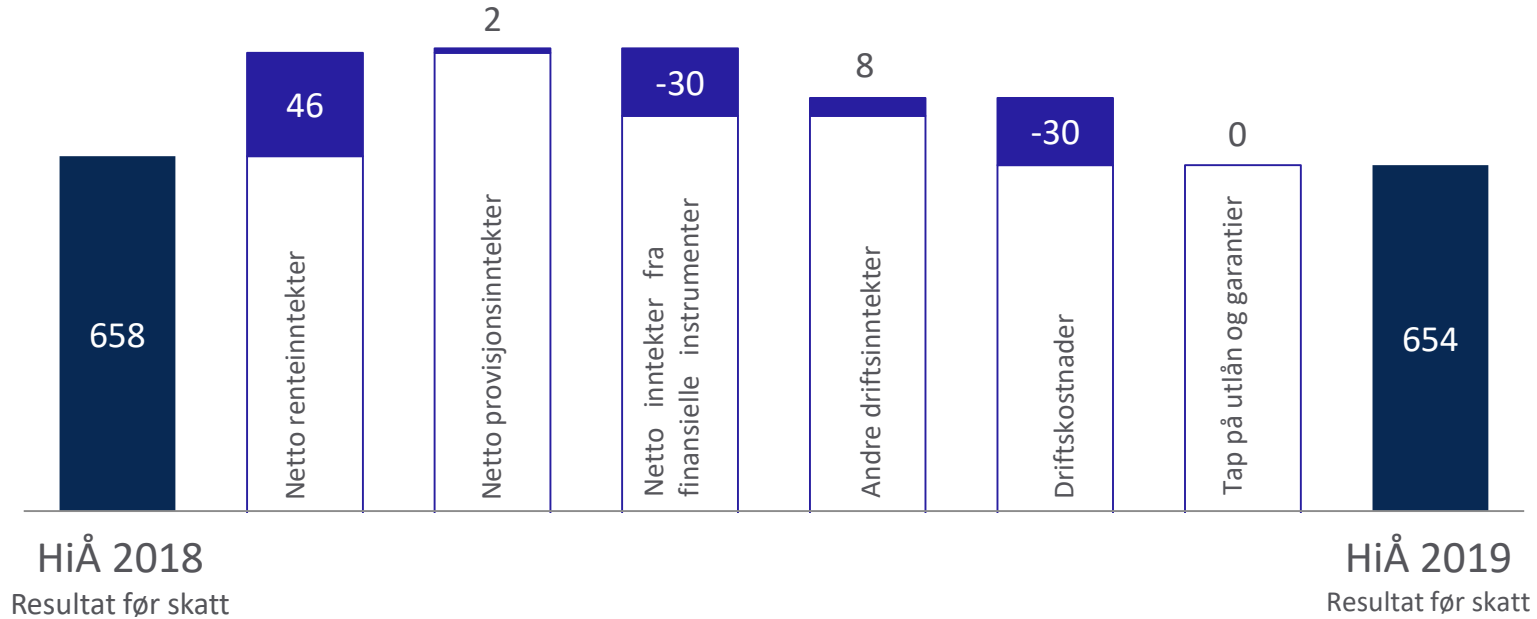
Hovedtrekk 1. halvår 2019

- Godt resultat fra ordinær drift
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Gode resultatbidrag fra Frende og Brage
- Effektiv drift og lave kostnader
- Meget lave tap på utlån
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 8,6 prosent

Millioner NOK	30.06.2019	30.06.2018	Endring
Netto renteinntekter	904	858	46
Netto provisjonsinntekter	160	158	2
Netto finans	24	54	-30
Tilknyttede selskaper	27	18	9
Andre driftsinntekter	4	5	-1
Sum inntekter	1.119	1.093	26
Driftskostnader	460	430	30
Driftsresultat før tap	659	663	-4
Tap på utlån, garantier	5	5	0
Resultat før skatt	654	658	1-4
Skatt	154	142	12
Resultat etter skatt	500	516	-16

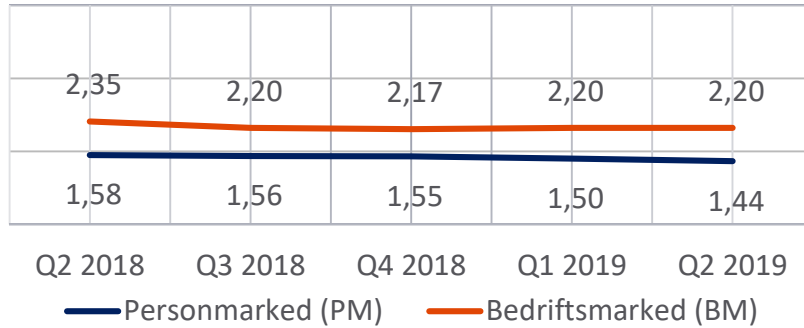
Endring i resultat før skatt

Millioner NOK

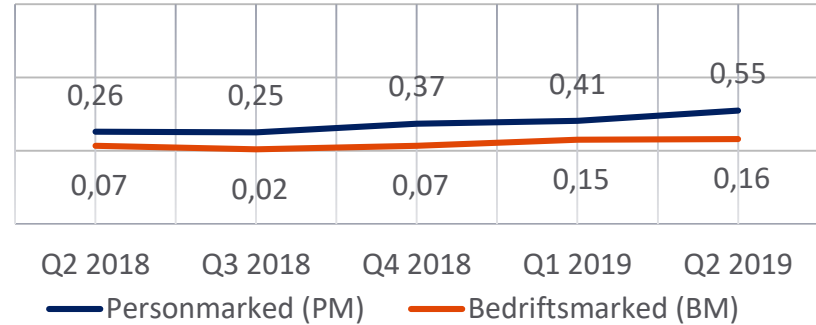

Marginutviklingen og 3 mnd NIBOR

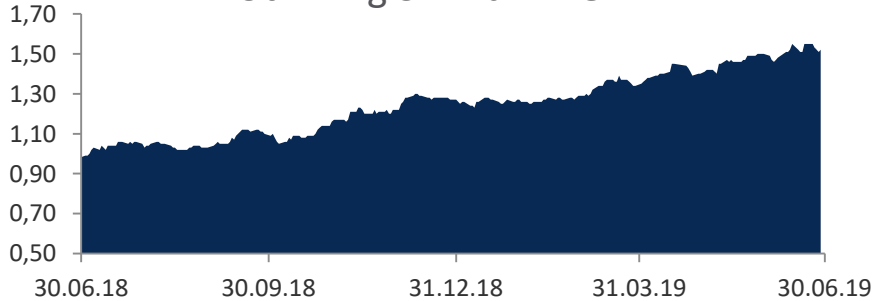
Utlån (%)

Innskudd (%)

Utvikling 3 mnd NIBOR

Positiv utvikling i rentenetto på tross av signifikant høyere nivå på 3 mnd NIBOR, sammenlignet med samme periode i fjor, som følge av:

- Vekst i totale utlån
- Renteendring på utlån til kunder
- BM utlån som utgjør 35 prosent av total utlånsmasse, hvorav ca. 80 prosent er NIBOR basert.
- BM innskudd knyttet til NIBOR

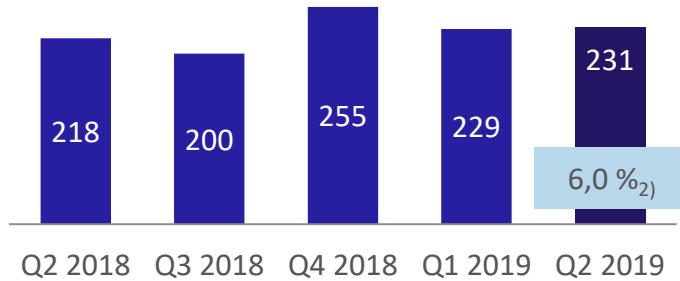

SPAREBANKEN SØR

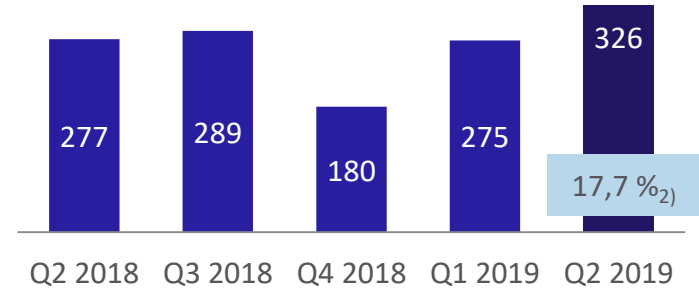
Resultatutvikling og avkastning

Millioner NOK

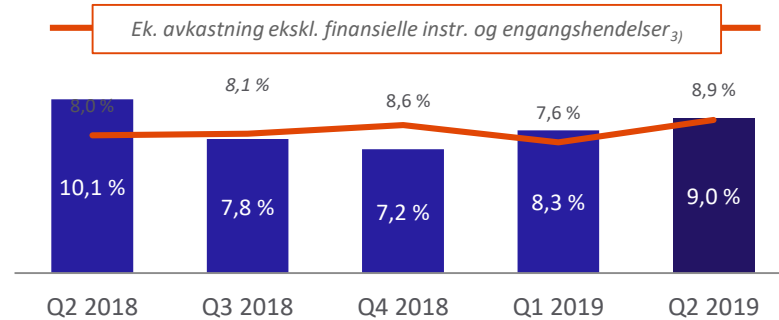
Driftskostnader

Resultat ordinær drift¹⁾

Egenkapitalavkastning

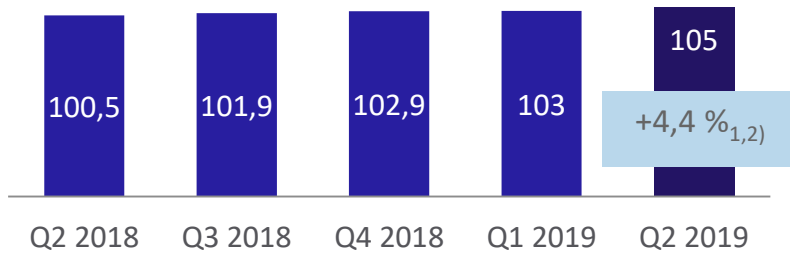

- 1) Netto renteinntekter + Netto provisjonsinntekter + Andre driftsinntekter – Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning.
- 2) Endring i forhold til samme periode i fjor,
- 3) Egenkapitalavkastning ekskludert resultateffekter fra finansielle instrumenter, renter hybridkapital, verdjustering av Balder Betaling/Vipps og omdanning av pensjonsordningen

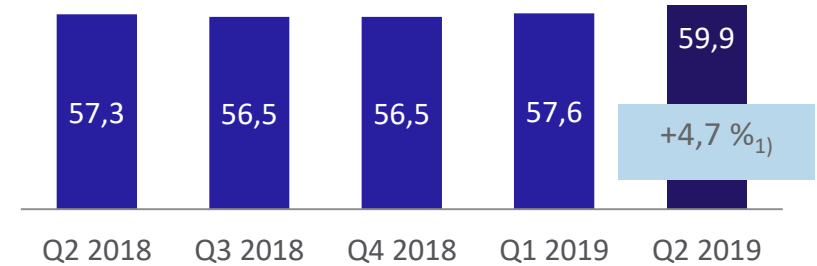
Balansposter

Milliarder NOK

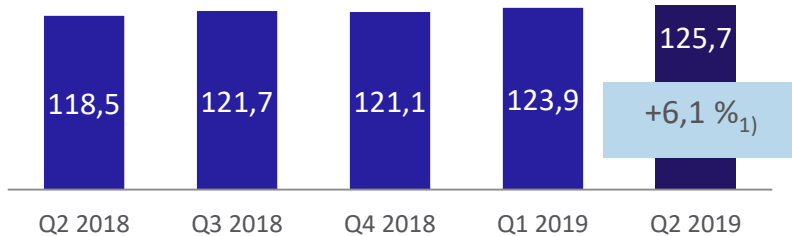
Netto utlån

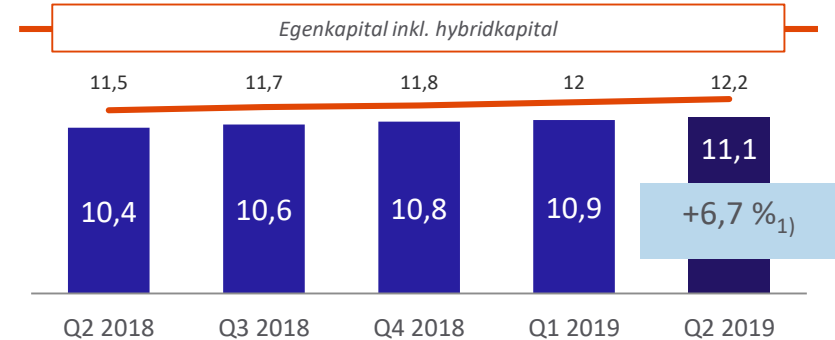
Innskudd

Forvaltningskapital

Egenkapital

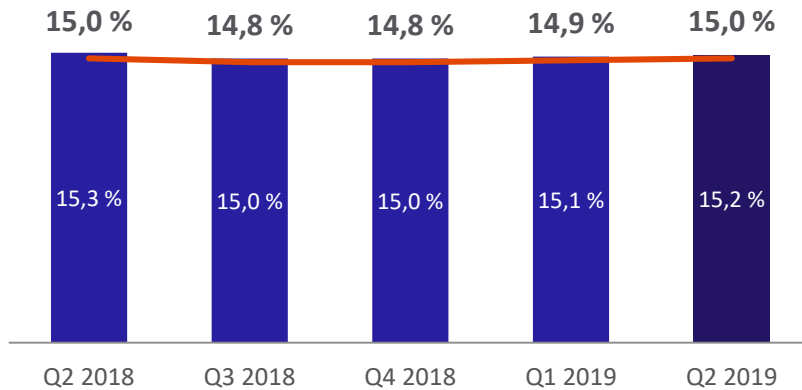

- 1) Endring i forhold til samme periode i fjor
- 2) Utlånsvekst ved utgangen av 2. kvartal 2019 utgjorde 4,5 mrd. kroner, tilsvarende 4,4 prosent, hvorav personkunder 5,8 prosent og bedriftskunder 1,3 prosent

Kapitaldekningen

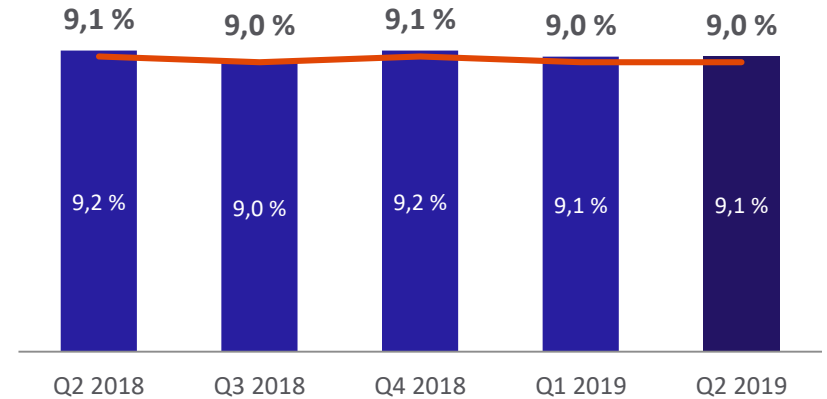
Ren kjernekapitaldekning

Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av Brage Finans

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)

Uvektet kjernekapitalandel etter forholdsmessig konsolidering av Brage Finans

Tilknyttede selskaper

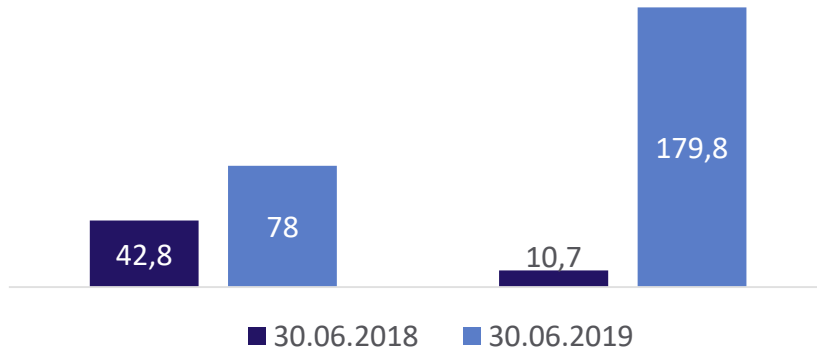

Selskapenes resultat før skatt

Millioner NOK

Brage Finans AS

Frende Holding AS

Resultateffekter ved konsolidering

Millioner NOK		30.06.2019	30.06.2018
Frende forsikring (20,2 prosent eierandel)	Resultatandel	29,7	0
	Amortisering	- 10,0	0
Brage finans (20,8 prosent eierandel)	Resultatandel	12,4	0

Brutto resultatandel utgjorde 42,1 mill. kroner i 1. halvår og 28,0 mill. kroner i 2. kvartal.

*Frende hadde en ekstraordinær nedskrivning knyttet til IT systemer i 2018. Sør sin resultatandel på 5,8 mill. kroner er bokført i 1. kvartal 2019.

Oppsummering etter Q2 2019

Resultat

Banken har en stabil utvikling i resultat fra ordinær drift gjennom tilpasset vekst, økte netto renteinntekter, positive finansinntekter og meget lave tap.

Finans

Positive netto inntekter fra finansielle instrumenter.
Megetpositive resultater fra både Frende Forsikring og Brage Finans.

Kapital

Ren kjernekapitaldekning utgjorde 15,0* prosent og uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) utgjorde solide 9,0* prosent.

Vekst

12 mnd. utlånsvekst på 4,5 mrd. kroner tilsvarende 4,4 prosent.
12 mnd. innskuddsvekst på 2,7 mrd. kroner tilsvarende 4,7 prosent.

Oppsummert

God underliggende drift gir et resultat før skatt på 350 mill. kroner i 2. kvartal 2019.

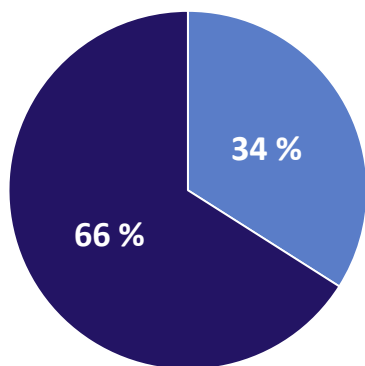

Risikobildet i utlånsporteføljen

Diversifisert utlånsbalanse

Fordeling PM / BM

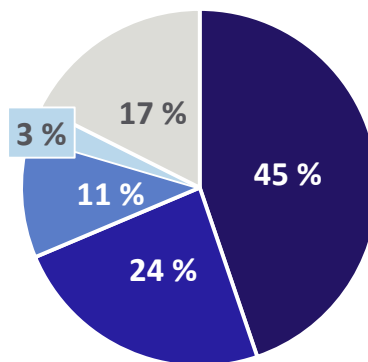
Brutto utlån

■ BM ■ PM

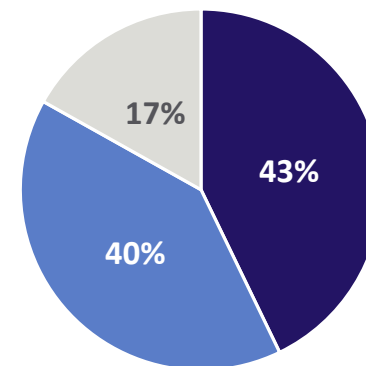
Utlån fordelt på geografi

Brutto utlån

■ Vest-Agder ■ Aust-Agder ■ Telemark
■ Rogaland ■ Øvrige

Sikkerhetsdekning boliglån (Konsern)

■ < 60 % ■ 60-75 % ■ > 75 %

Gj.snittlig sikkerhetsdekning på ca. 59 prosent for boliglån (konsern)

80 prosent av boliglån innenfor 75 prosent av sikkerhetsverdi

38,9 mrd. kroner overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS, tilsvarende 56 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

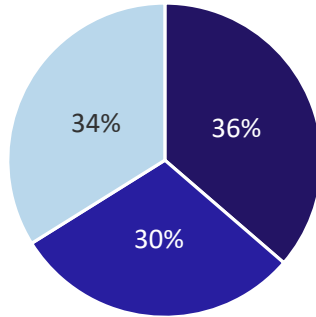

SPAREBANKEN SØR

Sparebanken Sør Boligkreditt

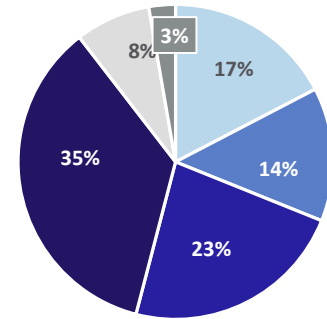
- 100 % eid av Sparebanken Sør

Låneporteføljen i Sparebanken Sør

■ Sparebanken Sør Boligkreditt AS ■ PM bank ■ BM

LTV i Sparebanken Sør Boligkreditt

■ < 40 % ■ 41 - 50 % ■ 51 - 60 %
■ 61 - 70 % ■ 71 - 75 % ■ > 75 %

Stresstest av sikkerhetsmassen

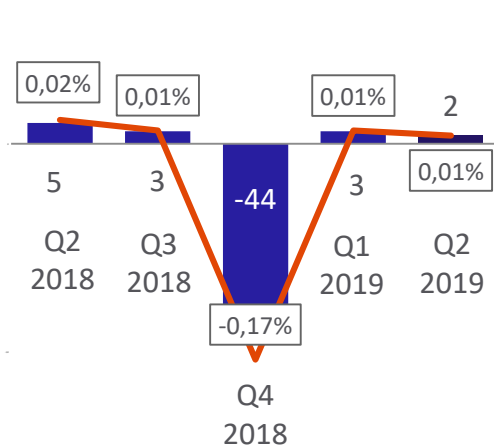
■ Vektet snitt LTV ■ Nominell OC

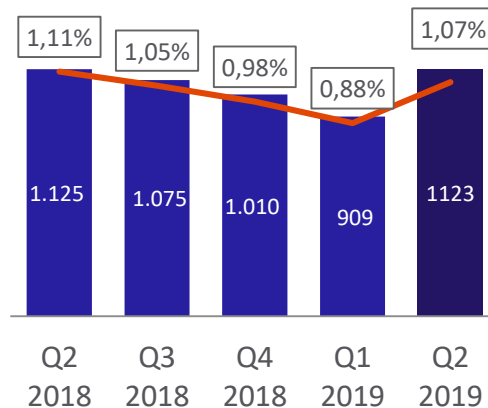
SPAREBANKEN SØR

Tap- og misligholdsvolum

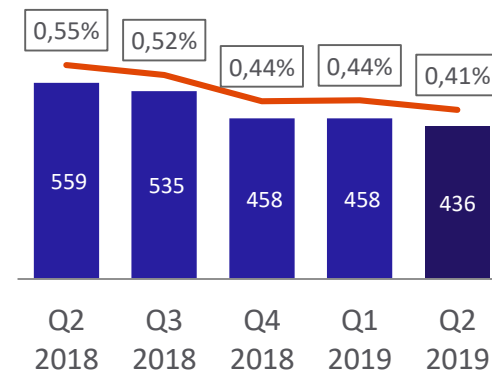
Utvikling i tap i mill. kroner og i prosent av brutto utlån (annualisert)

Utvikling i misligholdte engasjement (IFRS 9, trinn 3) i mill. kroner og i prosent av brutto utlån

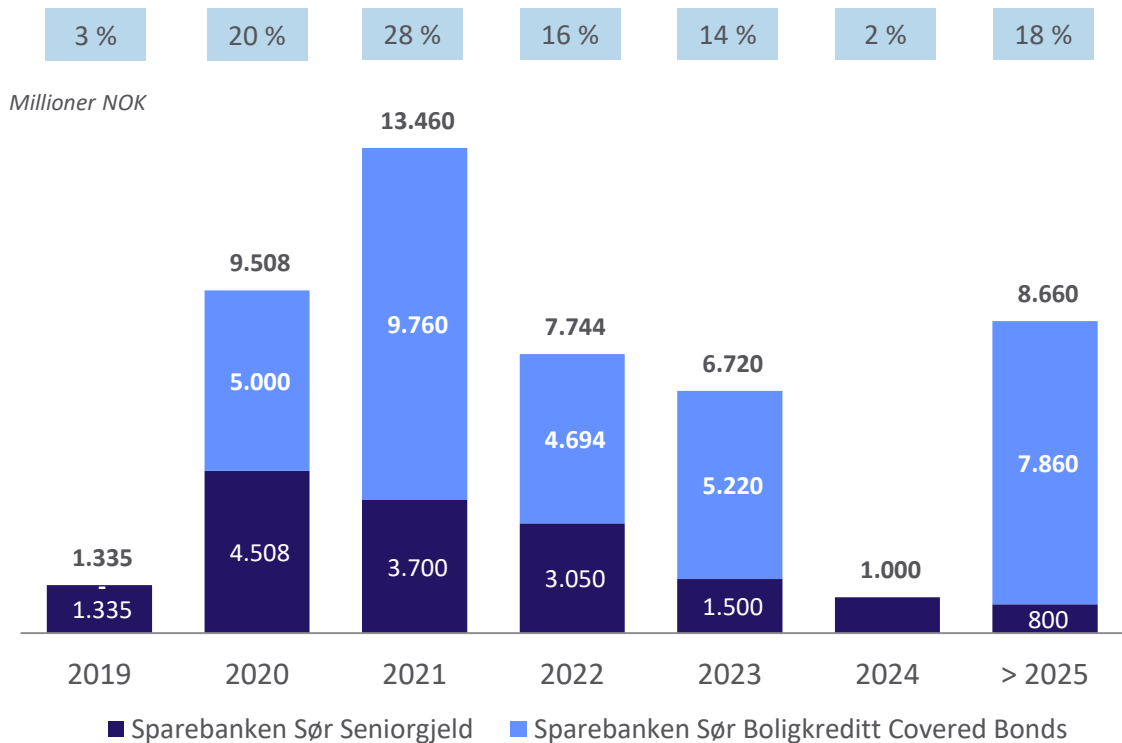
Utvikling tapsavsetninger i mill. kroner og utvikling i prosent av brutto utlån¹⁾

1) Tapsnedskrivninger fra og med Q1 2018 baserer seg på en ny modell for beregning av fremtidig forventet tap. Dette følger av den nye regnskapsstandarden IFRS 9 som 1. januar 2018 erstattet den gamle standarden, IAS 39.

Finansiering

Fundingforfall

- Konsernets totale funding utgjorde 49,2 mrd. kroner
- Obligasjoner med fortrinnsrett utgjorde 38,2 mrd. kroner, hvorav 2,5 mrd. kroner var eid av morbank
- Finansiering med forfall utover 12 mnd. utgjorde 83%
- Gjennomsnittlig løpetid på langsiktig finansiering* var 3,7 år

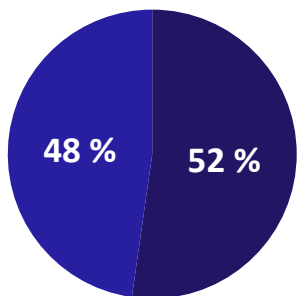
* Finansiering med forfall over 1 år

SPAREBANKEN SØR

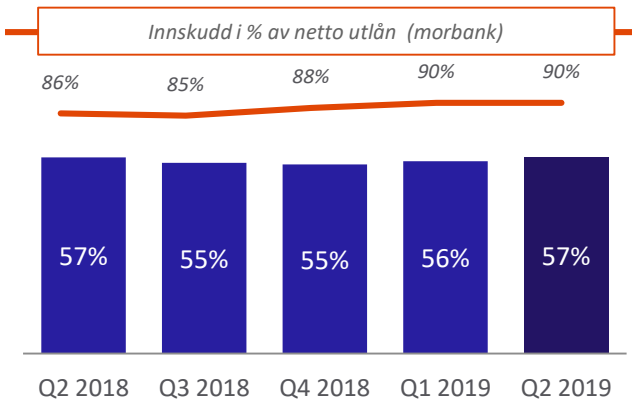
Innskudd

Fordeling PM/BM

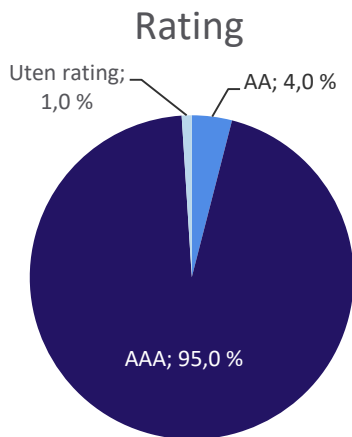
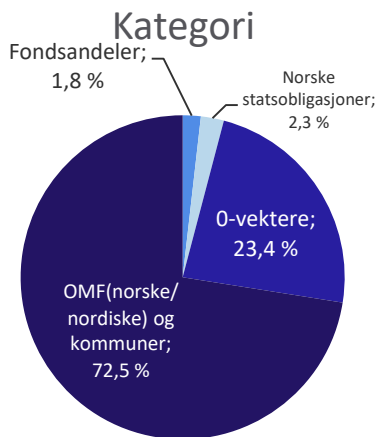
■ BM ■ PM

Innskudd i % av netto utlån (konsern)

- Stabil utvikling i innskuddsdekningen de siste 12 månedene, med en innskuddsvekst på 4,7 prosent.

Likviditetsportefølje

- Total likviditetsportefølje på 17,1 mrd kroner
- 100 prosent investment grade og 100 prosent likvide instrumenter
- Likviditetsreserve (LCR) 146 prosent på konsernnivå

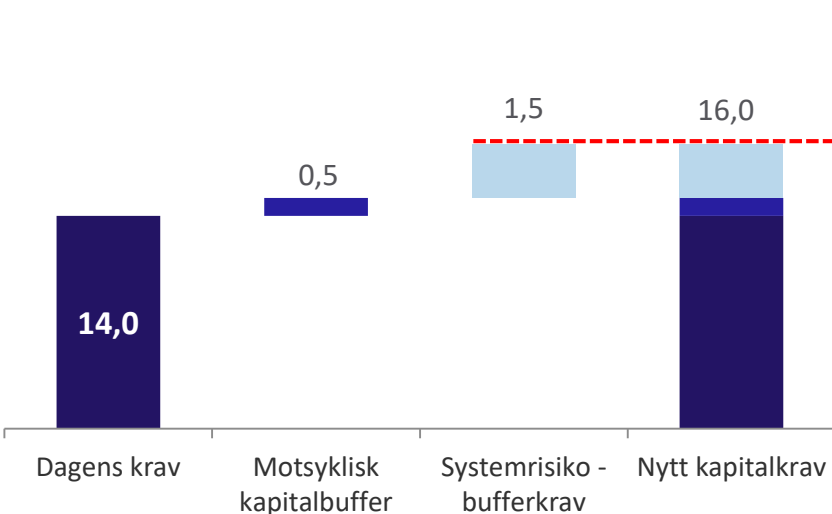
SPAREBANKEN SØR

Kapital

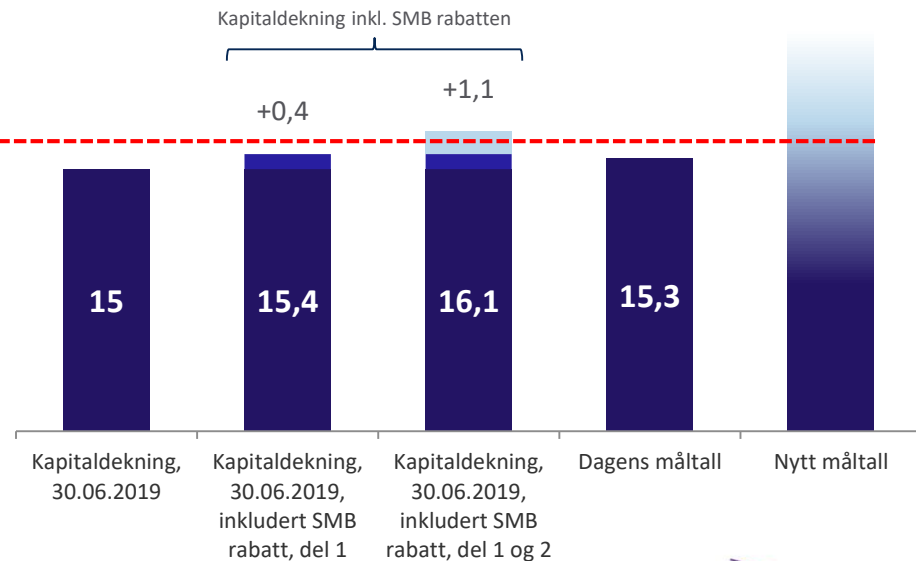

Regulatorisk landskap i endring

Ulike kapitalkrav

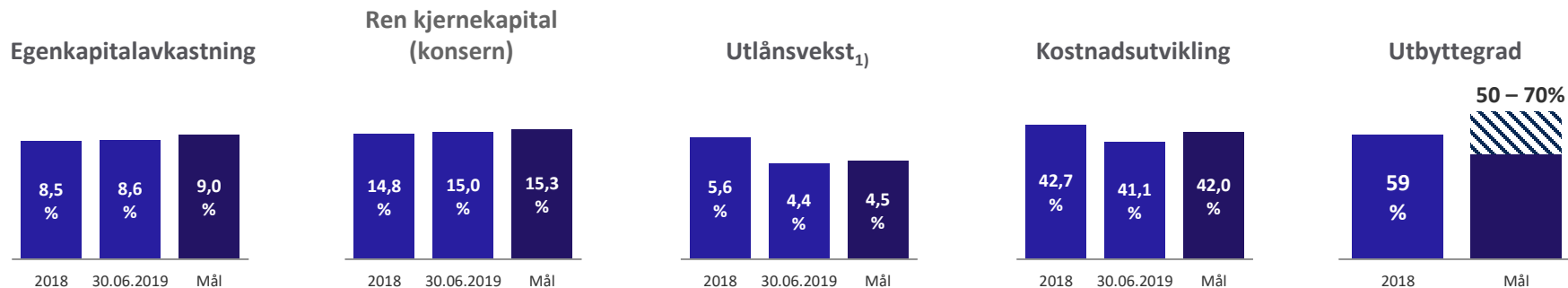
Kapitaldekning og måltall

Mål og forventninger fremover

Finansielle nøkkelvariabler og ambisjoner

1) Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten (K2). Redusert BM vekst i 2019.

Forventninger fremover

Makro

Styringsrenten ble den 20. juni 2019 økt fra 1,00 prosent til 1,25 prosent. Norges Bank vurderer utsiktene og risikobildet slik at styringsrenten mest sannsynlig bli satt videre opp i løpet av det neste året.

Landsdel

De økonomiske utsiktene for bankens markedsområde vurderes som positive. Boligprisene viser en positiv utvikling i bankens hovedmarked over tid og arbeidsledigheten er fallende.

Kapital

Banken har en ren kjernekapital på 15,0* prosent og en solid uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) på 9,0* prosent.

Funding

Banken er godt posisjonert for langsiktig finansiering fra det norske og det internasjonale markedet.

Digital tilpasning

Satsing på digitalisering og nye teknologiske løsninger gir banken gode muligheter til fortsatt å forbedre kundeopplevelsen og kostnadsposisjonen.

Oppsummert

Sparebanken Sør er godt posisjonert for å videreutvikle sin posisjon som en ledende relasjonsbank med høy kostnadseffektivitet, god vekst og lønnsomhet.

Vedlegg

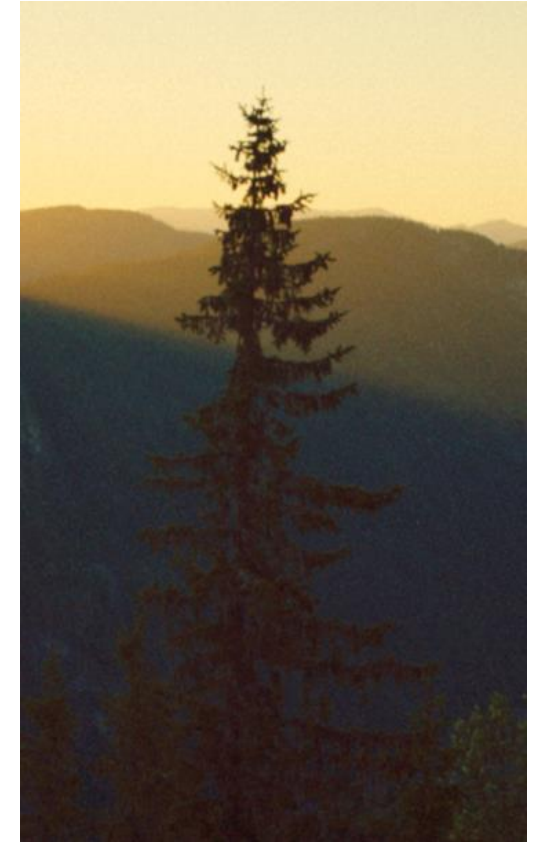

SPAREBANKEN SØR

Utbyttepolitikk

Målsettingen er at 50 – 70 % av egenkapitalbeveiseiernes andel av resultat skal utbetales

- Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeveiseierne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene
- Overskuddet skal fordeles mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeveiseierne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen
- Ved fastsettelse av årlig utbyttepolitikk skal bankens kapitalbehov ivaretas, herunder myndighetspålagte krav til kapitaldekning, forventninger hos investorer samt bankens strategiske planer

SOR – Kursutvikling og likviditet

Kursutvikling pr. 30.06.2019

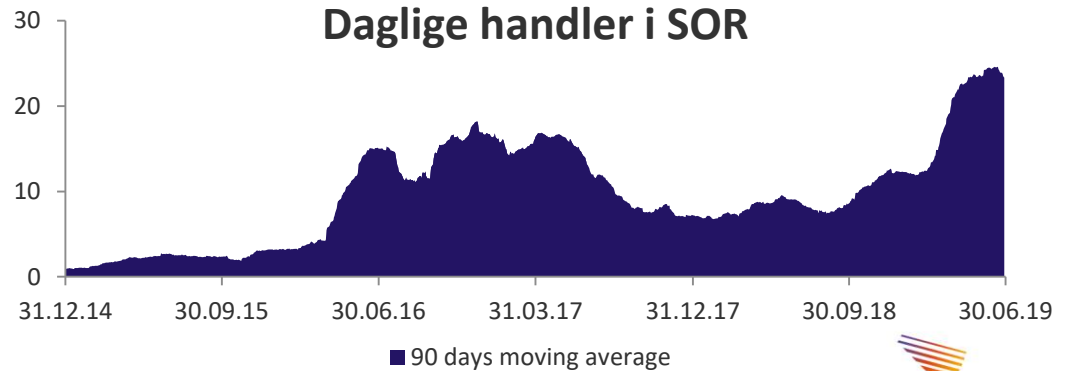
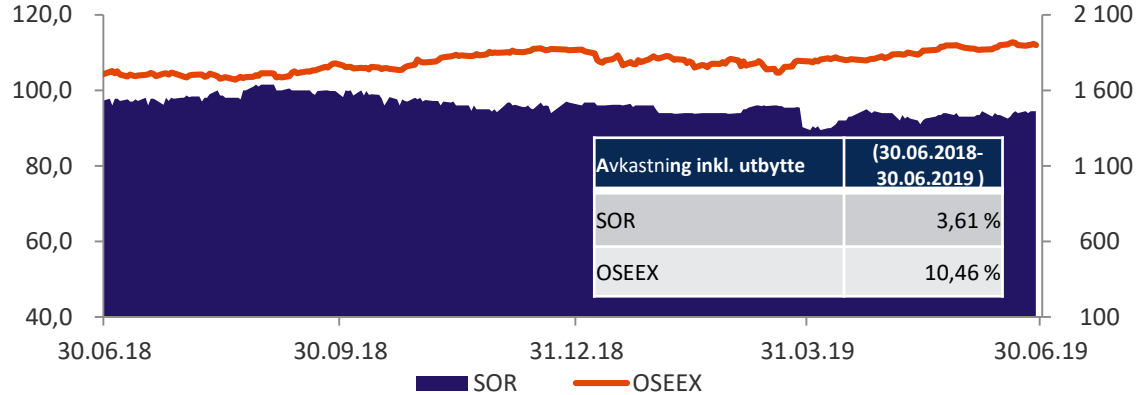
- Kurs i SOR var 95,0 kroner, bokført verdi var 122,2 kroner, tilsvarende en P/B på 0,8.
- Egenkapitalbeviset ga 3,61 % i 12 mnd. avkastning.
- Resultat per EK-bevis på 2,7 kroner, som utgjør en P/E på 8,8.

Likviditet

- Omsatt 1,8 mill. egenkapitalbevis siste 12 mnd.
- 15 663 944 totalt utstedt, og en EK brøk på 17,2 %.

Utbytte

- Målsetting om at mellom 50 – 70 % av EK-bevis eierens andel av resultat skal utbetales.
- Bankens kapitalbehov skal ivaretas i utbyttepolitikken.
- Utdelt utbytte for 2019 var 6,00 kroner per egenkapitalbevis, tilsvarende en direkteavkastning på 6,3 prosent (30.06.2019 kurs).
- Utbytte per EK-bevis utgjorde 6,00 kroner i 2018, tilsvarende som for 2017.
- Direkteavkastning på 6,2 prosent i 2018 (5,8 prosent i 2017).

Egenkapitalbevisiere

20 største EK bevis eiere pr. 30/06 - 2019

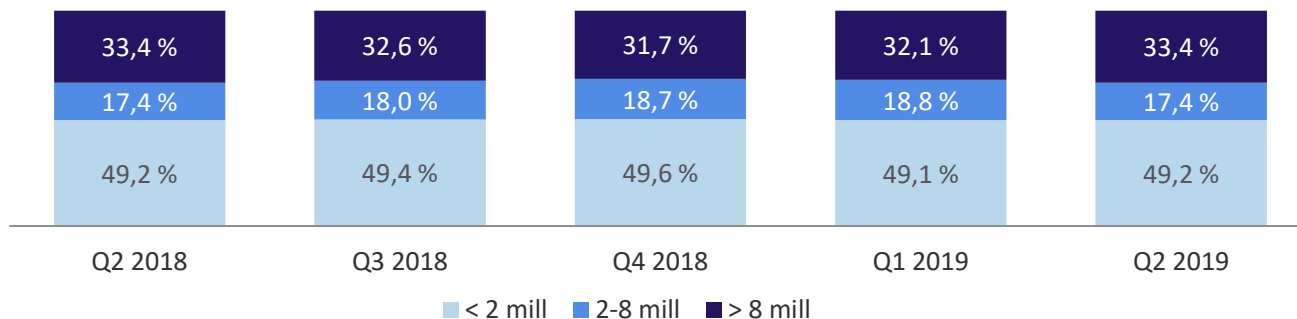
	Navn	Antall EKB	Andel EKB %		Navn	Antall EKB	Andel EKB %
1	Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	7.988.679	51,00	11	Catilina Invest AS	114.558	0,73
2	EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	602.763	3,85	12	Svenska Handelsbanken AB	100.000	0,64
3	Arendal Kom. pensjonskasse	450.000	2,87	13	Ottersland AS	100.000	0,64
4	Pareto AS	417.309	2,66	14	MP Pensjon PK	85.523	0,55
5	Glastad Invest AS	368.765	2,35	15	Artel AS	82.131	0,52
6	Bergen Kom. Pensjonskasse	340.000	2,17	16	Profond AS	77.115	0,49
7	Otterlei Group AS	268.100	1,71	17	Apriori Holding AS	72.575	0,46
8	Wenaasgruppen AS	186.000	1,19	18	Varodd AS	70.520	0,45
9	Gumpen Bileiendom AS	174.209	1,11	19	Birkenes Sparebank	66.000	0,42
10	Allumgården AS	151.092	0,96	20	Brøvig Holding AS	65.639	0,42
	Sum 10 største eiere	10 946 917	69,89		Sum 20 største eiere	11.738 447	75,21

- Det er pr. 30. juni 2019 utstedt 15 663 944 egenkapitalbevis pålydende kr 50.
- Resultat (Konsern) for Q2 2019 utgjør 2,7 kroner pr. EK bevis.
- Eierbrøk ved utgangen av Q2 2019 var 17,2 prosent.

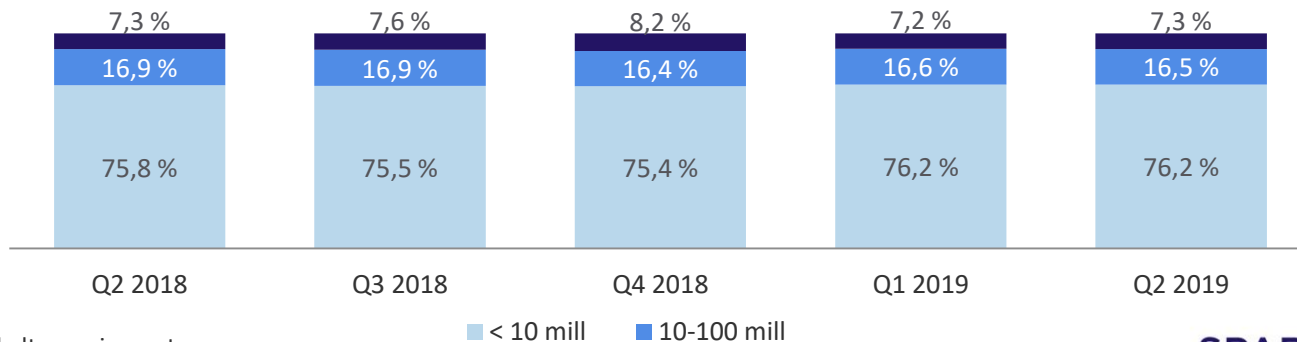

Portefølje

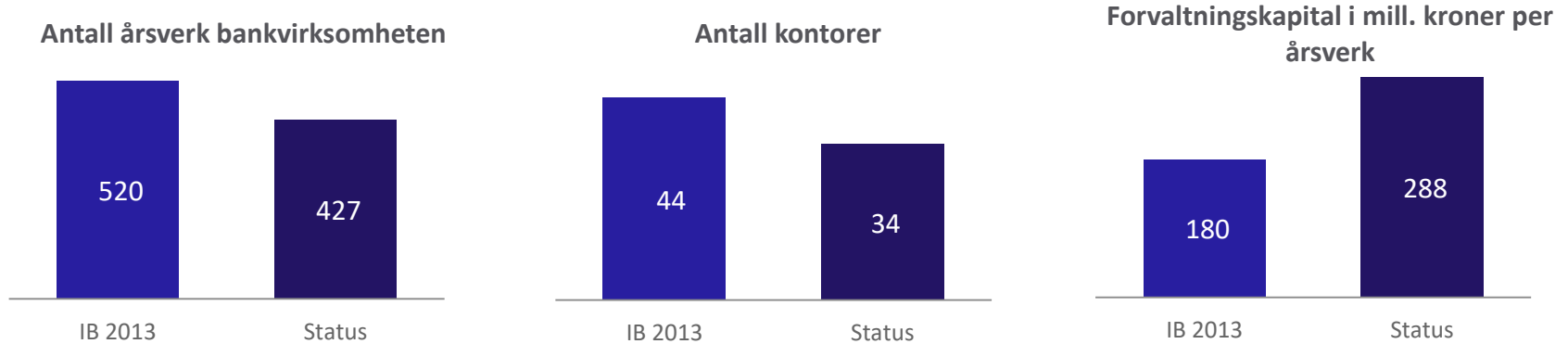
Innskudd på beløpsstørrelse

Utlån* på beløpsstørrelse

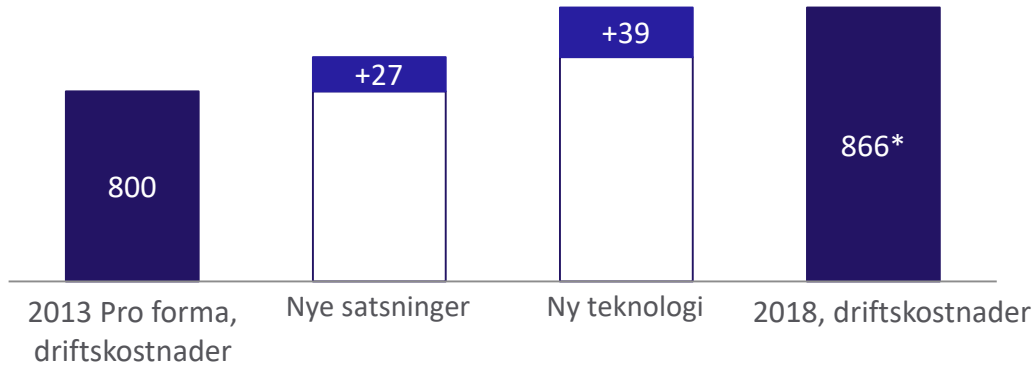

Struktur- og kostnadstilpasning

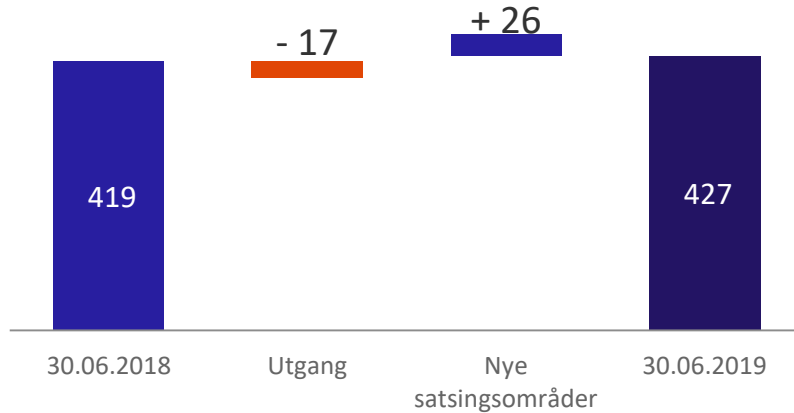
Betydelig potensial er realisert, og videre kostnadseffektivisering er en del av løpende drift.

Millioner NOK

Kompetanseskift for fremtiden

Endring i antall ansatte

- Antall årsverk er redusert betydelig gjennom de siste årene
- 2018 representerte et stort kompetanseskift
- Vi er nå bedre posisjonert for raskere vekst gjennom digitale løsninger

Krisehåndtering og MREL

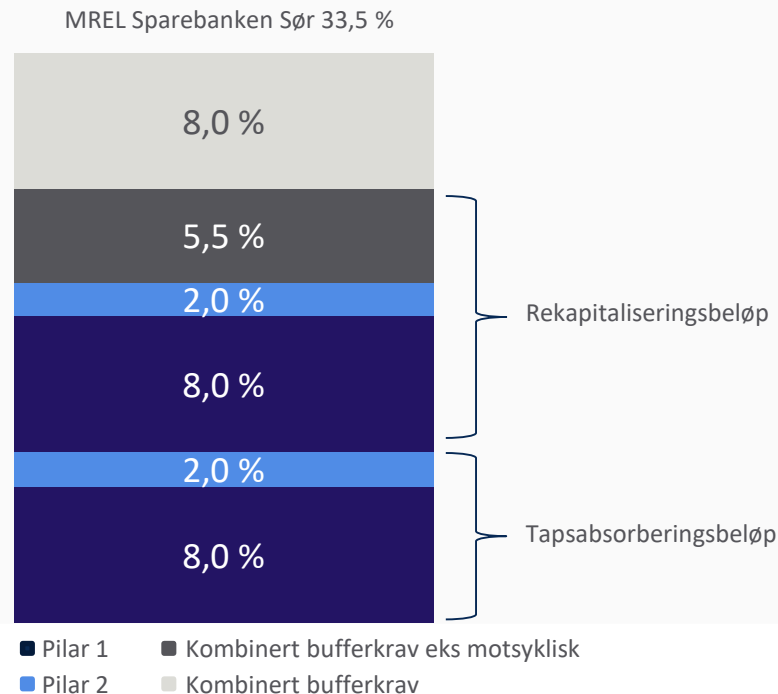
Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities

- **Krisehåndteringsdirektivet BRRD**

- Trådte i kraft 1. januar 2019, tilpasning innen 31. desember 2022
- Nytt krav til konvertibel/etterstilt gjeld (Tier 3)
- Krav til MREL kapital vil bli fastsatt på individuell basis
- De største og mest komplekse bankene vil vurderes først
- Det tas sikte på å gjøre dette i løpet av 2019

- **Konsekvenser for Sør**

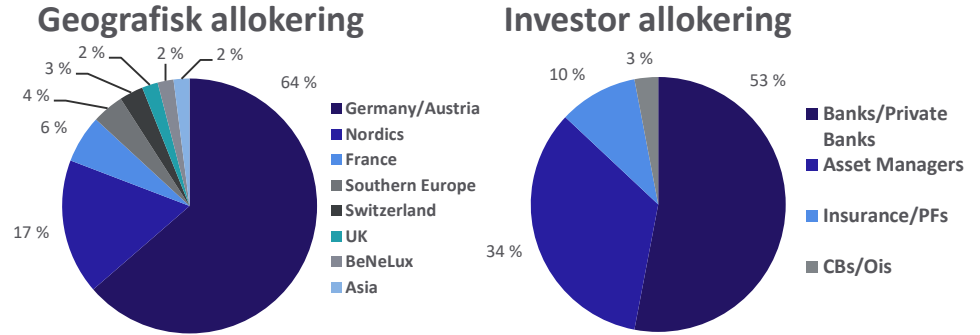
- Anslått Tier 3 (MREL kapital) utgjør kr. 10 mrd.
- Banken har utestående kr. 16 mrd. i senior gjeld, kr. 12,6 mrd. kommer til forfall innen 31.12.2022

Diversifisert funding

Vellykket utstedelse i februar 2019 i Sparebanken Sør Boligkreditt:

- EUR 500 mill. 7 årig Covered Bond.
- Fjerde CB benchmark EURO transaksjon
- Stor investorinteresse

Transaction details

Issuer	Sparebanken Sør Boligkreditt AS
Issue rating (exp)	Aaa (Moody's)
Status	Norwegian Covered Bond
Launch date	30 January 2019
Settlement date	06 February 2019 (T+5)
Maturity	06 February 2026 (soft bullet)
Issue size	EUR 500mn (no grow)
Coupon	0.500%, act/act ICMA
Re-offer price / Spread	99.473% / MS + 19bps
Governing law	English law
ISIN	XS1947550403